

ELS ESTATS IMPERIALS IBÈRICS (1808-1930)

UNA GLOBALITZACIÓ ORIGINAL?

El desenvolupament de la història imperial troba dificultats en el cas de la península ibèrica: en efecte, la pèrdua de les colònies americanes a les primeres dècades del segle XIX s'havia volgut veure com la fi de l'imperialisme espanyol i portuguès en aquella centúria. Tanmateix, la historiografia més recent ha tendit a re-examinar la naturalesa de les relacions i interaccions entre tots dos imperis i les seves possessions a Ultramar fent èmfasi en el grau de recuperació colonial. Més encara, hom veu a Espanya i a Portugal com a dos espais político-administratius composts d'una metròpoli i de territoris ultramarins, les parts dels quals estaven força inter-relacionades i interactuaven constantment. En aquest sentit, la nostra finalitat és analitzar les lògiques imperials que van dur a la construcció dels Estats liberals ibèrics, tot fixant-nos especialment en l'estudi de la circulació del personal administratiu, el pes dels grups mediadors o intermediaris i de les corporacions en la gestió del bé públic així com la difusió de tècniques d'administració i de control de les poblacions, tant als territoris metropolitans com a Ultramar. L'objectiu és posar de relleu l'existència d'un seguit de models comuns, en part heretats, en els espais controlats durant anys per tots dos Estats ibèrics. Aquesta característica dibuixa els contorns d'una globalització precoç i original que encara avui és visible per mitjà de potents solidaritats al món iberoamericà.

LES ÉTATS IMPÉRIAUX IBÉRIQUES (1808-1930)

UNE GLOBALISATION ORIGINALE ?

Dans le cas de la péninsule Ibérique, le développement de l'histoire impériale se heurte à une difficulté : en effet, la perte des colonies américaines dans les premières décennies du XIX^e siècle a souvent été interprétée comme la fin sans retour de l'impérialisme espagnol et portugais. Pourtant, l'historiographie la plus récente tend à réexaminer la nature des relations et des interactions entre les deux empires et leurs outremer, en insistant sur l'importance de la récupération coloniale au cours du XIX^e siècle. Plus encore, l'Espagne et le Portugal sont de plus en plus souvent considérés comme des espaces politico-administratifs composites, métropole et territoires ultramarins, dont les parties furent fortement liées et interagirent constamment. Dans ce sens, notre objectif est d'analyser les logiques impériales qui conduisirent à la construction des États libéraux ibériques en se concentrant tout particulièrement sur l'étude de la circulation du personnel administratif, le poids des groupes intermédiaires et des corporations dans la gestion du bien public ainsi qu'à la diffusion de techniques d'administration et de contrôle des populations aussi bien dans les métropoles que dans les territoires d'outremer. Il s'agit en somme de souligner l'existence de modèles communs, en partie hérités, dans des espaces contrôlés durablement par les deux États ibériques. Cette caractéristique dessine sans doute les contours d'une mondialisation précoce.

> COL·LOQUI INTERNACIONAL



ELS ESTATS IMPERIALS IBÈRICS (1808-1930)

UNA GLOBALITZACIÓ ORIGINAL?

LES ÉTATS IMPÉRIAUX IBÉRIQUES (1808-1930)

UNE GLOBALISATION ORIGINALE ?

8.9.10

DE MAIG DE 2013

UNIVERSITAT POMPEU FABRA | BARCELONA



ELS ESTATS IMPERIALS IBÈRICS (1808-1930)

UNA GLOBALITZACIÓ ORIGINAL?

LES ÉTATS IMPÉRIEAUX IBÉRIQUES (1808-1930)

UNE GLOBALISATION ORIGINALE ?

Coordinadors:

Stéphane MICHONNEAU, École des hautes études hispaniques et ibériques (Casa de Velázquez, Madrid), Martín RODRIGO ALHARILLA, Universitat Pompeu Fabra

Organitzadors:

École des hautes études hispaniques et ibériques (Casa de Velázquez, Madrid), Universitat Pompeu Fabra (Grup de Recerca en Imperis, Metròpolis i Societats Extraeuropees, Barcelona)

Col·laboradores:

Agence nationale de la recherche, Centre d'Histoire Espaces et Cultures (Université Clermont III), Centre de la Méditerranée Moderne et Contemporaine (Université de Nice Sophia Antipolis), Sciences, Philosophie, Humanités (Université Bordeaux III)

DIMECRES

8/05

> 9h30-14h

Obertura

Joaquim ALBAREDA
Director de l'Institut Universitari d'Història
Jaume Vicenç i Vives

Jean-Pierre ÉTIENVRE
Director de la Casa de Velázquez

Josep Maria DELGADO
Grup de Recerca en Imperis, Metròpolis
i Societats Extraeuropees (Universitat
Pompeu Fabra-CSIC)

BALANÇ DE LES ACTIVITATS CIENTÍFIQUES

Stéphane MICHONNEAU
École des hautes études hispaniques et ibériques
(Casa de Velázquez, Madrid)

Bilan général

Xavier HUETZ DE LEMPS
Université de Nice Sophia Antipolis

Les relations entre le clergé et l'État
dans les empires ibériques

François GODICHEAU
Université Bordeaux III

Face à l'État : acceptations et refus

Álvaro CHAPARRO SAINZ
Université Lumière Lyon II

Balance de la coordination
del programa Glob-Iber

> 16h-19h

REUNIONS PER EIXOS

Salles 40.039, 40.043 i 40.047C

Lloc de celebració

UNIVERSITAT POMPEU FABRA,
BARCELONA

> Secretarí: Flora Lorente
E-mail: ehehi@cvz.es
Tel.: 0034 914 551 580

DIJOUS

9/04

> 9h30-14h

SÍNTESI DE LES REUNIONS PER EIXOS

PRESENTACIÓ DE LA PRODUCCIÓ CIENTÍFICA

Pablo RIAÑO DE SAN MARFUL
Oficina del Historiador de La Habana

Investigación en los archivos municipales
y provinciales de Cuba

Stéphane MICHONNEAU
École des hautes études hispaniques et ibériques
(Casa de Velázquez, Madrid)

y Jean-Philippe LUIS
Université Clermont II

Ouvrages collectifs, dossiers de revue et atlas

> 16h-19h

TAULA RODONA - ELITS COLONIALS I NEGOCIS

Presidenta

Consuelo NARANJO OROVIO
Centro de Ciencias Humanas y Sociales
(CSIC, Madrid)

Dominique GONÇALVES
Université Bordeaux III

Influence du sucre colonial dans une monarchie
anémiée : la présence havanaise à la cour
de Madrid dans les années 1820

Martín RODRIGO ALHARILLA
Universitat Pompeu Fabra-CSIC

En absoluto periféricas sino centrales : las élites
hispanoantillanas en la España tardo-imperial
(1830-1895)

Nadia VARGAFTIG
Institut d'études politiques (Bordeaux)

Paris-Londres, Lisbonne-Beira : géographie
d'un pouvoir colonial à travers le Conseil
d'administration de la Compagnie
du Mozambique (1892-1942)

PRESENTACIÓ DE LLIBRES

Amb: Joan-Pau RUBIES
ICREA-Universitat Pompeu Fabra

*Endless Empire. Spain's Retreat, Europe's Eclipse.
America's Decline* (Madison, University of Wisconsin
Press, 2012), edited by Alfred W. McCoy, Josep M.
FRADERA and Stephen JACOBSON

Luis DE MORALES & Charles LE GOBIEN, *Historia de
las Islas Marianas*, Madrid, Ediciones Polifemo, 2013.
Estudio y edición
de Alexandre COELLO

DIVENDRES

10/05

> 9h30-14h

TAULA RODONA - L'ESTAT IMPERIAL I ELS SEUS AGENTS

Ruth DE LLOBET
University of Wisconsin-Madison

Sistema imperial y emergencia de una identidad criolla
filipina, 1780-1830

Jean-Philippe LUIS
Université Clermont II

L'outremer : un tremplin pour des carrières administratives ?

Inés ROLDÁN

Centro de Ciencias Humanas y Sociales (CSIC, Madrid)

Los ministros de Ultramar

**TAULA RODONA - CLERQUES, PODERS PÚBLICS
I SOCIETATS EN SITUACIÓ COLONIAL**

Josep Ma DELGADO
Universitat Pompeu Fabra-CSIC

Altruistas o *rent-seeking*. La formación del patrimonio
económico del clero regular en Filipinas

Alexandre COELLO DE LA ROSA
Universitat Pompeu Fabra

Pasquines, libelos y corrupción en la Manila
del arzobispo Felipe Pardo (1677-89)

Xavier HUETZ DE LEMPS
Université de Nice Sophia Antipolis

Missionnaires et pouvoirs coloniaux : comparaisons
transcoloniales et transimpériales

> 16h-18h

TAULA RODONA - LA CONSTRUCCIÓ DE L'ORDRE PÚBLIC

Albert GARCIA
Universitat Pompeu Fabra

Barcelona-Tetuán-La Habana, 1860: patriotismos
imperiales e imágenes raciales (la «Guerra de África»
en perspectiva trasatlántica)

François GODICHEAU
Université Bordeaux III

El imperio de la guerra interior: el orden público como
clausula de acción absoluta del Estado (1812-1898)

Eloy MARTÍN CORRALES
Universitat Pompeu Fabra

Orden público en el Protectorado español de Marruecos
durante la II República (1931-1936): el objetivo
de la paz, amenazada por las izquierdas españolas
y el nacionalismo marroquí

Romy SANCHEZ
École des hautes études hispaniques et ibériques
(Casa de Velázquez, Madrid)

Vigilando a los cubanos: el consulado español de Nueva
Orleans y la persecución de los separatistas (1869-1884)